

kammerkansleren Sir Charles Wood: »...mit Formaal har stadig været at sikre et Flertal af Liberale uden at lægge unødigt Vægt paa, om Whiggerne beholdt Magten« [I 181]. Til de Liberale regner han aabenbart ogsaa Peeliterne, og her har vi paa en Maade Programmet for den Fusion mellem de to frihandelsvenlige Grupper, som begyndte med Aberdeens Koalitionskabinet og endte i den gladstoneske Liberalisme. E. M.

Man har i de sidste Aar i stigende Grad forstaaet Stednavnestudiets Betydning i sproglig, historisk og topografisk Henseende. Stofindsamlingen, saa vel af moderne som af middelalderlige Former, er blevet organiseret; saaledes bl. a. i Frankrig ved de lokale Arkivarers Udarbejdelse af topografiske Lexika, i Tyskland ved talrige Lokalforeningers Indsamlen af Marknavne, i Danmark ved Stednavneudvalgets Virksomhed. Og den videnskabelige Bearbejdelse er, maaske ganske særlig i Norden, kommet ind i et bedre Spor. Tidligere Tiders og en større Almenheds uundgaaelige Dilettantisme modarbejdes nu med Kraft og Held af en Række Forskere. Disse har allerede i nogle Aar i Norden haft et særligt Organ i Tidsskriftet *Namn och Bygd*, der under Dr. Jöran Sahlgrens energiske og nøgterne Ledelse har været det Sted, hvor gamle og nye Tanker mødtes, brødes og lutredes. Nylig har Dr. Jos. Schnetz i München stiftet *Zeitschrift für Ortsnamenforschung*, der skal bringe Studier og kritiske Referater fra en Række, ikke blot centraleuropæiske Lande.

I England havde den strenge Videnskab paa dette som paa andre sproglige og litterære Omraader længe svært ved at komme til Orde. W. W. Skeat og hans Elever kæmpede bravt mod Dilettantismen — hos sig selv og andre — ikke altid med Held. Nu er imidlertid Omslaget sket, idet der er stiftet et engelsk Stednavneselskab, *English Place-Name Society*, der har planlagt Indsamling og Bearbejdelse for hele England, og hvis første, aldeles fortræffelige Publikationer her skal omtales nøjere. At dette er naaet, skyldes i første Række en enkelt Mand: Professor Allen Mawer i Liverpool; paa hans Evne saa vel til Forskning som til Organisation hviler øjensynligt det hele Værk. Vi tør fra nordisk Side saa meget mere glæde os over Prof. Mawer's Initiativ og Held, som Inspirationen dertil sikkert i ikke ringe Grad er hentet fra Norden, særlig Sverige, hvor skolede Anglister som Björkman, Ekwall og Zachrisson længe har drevet engelsk Stednavneforskning af forbilledlig Betydning.

Bind I af Selskabets Publikationer, *Introduction to the Survey*

of *English Place-Names* (1924), er udgivet af Allen Mawer og F. M. Stenton. 1. Del heraf behandler i 9 Kapitler dels Metode-spørgsmaal, dels de forskellige nationale og kulturelle Lag i Navnene — keltiske, angelsaksiske, nordiske, franske og s. k. feudale Elementer — dels endelig Forholdet til Linguistik, Arkæologi og Personnavneforskning. I 2. Del, der omtrent svarer til Rygh's værdifulde Indledning til »Norske Gaardnavne«, har Prof. Mawer givet en alfabetisk Fortegnelse over de vigtigste, særlig oldengelske og oldnordiske Ord, der hyppigt indgaar i engelske Stednavne. Bind II. *The Place-Names of Buckinghamshire*, der ligeledes er udgivet af Mawer og Stenton, aabner Rækken af Grevskabsbeskrivelser. Efter indledende Bemærkninger om Dialekten foretages der her en topografisk Gennemgang af alle fra gammel Tid overleverede Navne. Og der gives tilsidst Oversigter over de indgaaede Elementer, over Navnetypernes topografiske Fordeling samt over Person-, Borg- og Marknavne. Et Register og to Kort letter Brugen af Bogen.

De Principer, hvorefter der her er arbejdet, synes helt igennem Videnskabens bedste. Man har tilfulde forstaaet Betydningen af at give de ældste Former Forrangen. Disse er i England ofte saa gamle, fra før 1000, at vi Skandinaver blive ganske misundelige. Og man begynder at erkende, at Etymologi af Egennavne, derunder Stednavne, ikke kan følge ganske samme Regler, f. Eks. med Hensyn til Lydudviklingen, som Etymologi af Sprogets almindelige Ordforraad.

Af historiske Problemer er der især to, som engelske Stednavnes Vidnesbyrd vil kunne bidrage til at løse: Spørgsmaalet, om hvor, og hvor længe en britisk Befolkning overlevede den angelsaksiske Erobring i 5. Aarh., og Spørgsmaalet om Udstrækningen og Tætheden af nordisk Bebyggelse i Vikingetiden. Til begge Spørgsmaal vil man i de foreliggende Bind finde nye og vigtige Bidrag. Af særlig Interesse for nordiske Sprogmand og Historikere er naturligvis det skandinaviske Element, der har været behandlet af Worsaae og Steenstrup, af Al. Bugge og sidst (1912) af Dr. Harald Lindkvist. Disse Navne (f. Eks. paa -by og -toft: Grimsby og Lowestoft) giver ikke alene Bidrag til Englands Bebyggelseshistorie, men ogsaa til Dateringen af de tilsvarende Typer i Norden. Interessante og endnu ikke fuldt opklarede Afgrænsningsproblemer frembyder her Navnene paa -thorp og -holm. Vigtige Diskussioner findes dels i Prof. Ekwalls Afsnit: *The Scandinavian Element*, dels i Bogen om Buckinghamshire. Dette Grevskab udgjorde en Del af Danelagen, og nordisk Indflydelse spores ganske tydeligt i Udtalen (med sk, ikke sh) af

Navnet Skirmett (af Oldeng. scir-gemót Tingsted). Derimod er der kun ganske faa helt nordiske eller med nordisk Mandsnavn sammensatte Navne; Grevskabet har da faaet Lov til at beholde sine ældre angelsaksiske Navne og har neppe været mere end blot »hærtaget« fra Vikingernes Side.

Meget i de foreliggende Bind maa efter Sagens Natur og Forfatterens egen Tilstaaelse være af foreløbig Karakter. Ofte vil de fornødne oplysende Paralleler først komme frem ved Behandlingen af andre Egne; og særlig Indledningen kunde man tænke sig underkastet en Revision, naar det hele Værk forelaa afsluttet. Men der arbejdes aabenbart i Selskabet med sikker Methode og ufortrøden Kraft; allerede for 1925—26 loves Bedford- og Huntingdonshire og i en nærmere Fremtid baade Lincolnshire og Surrey. Saa der er al mulig Grund til at vente, at Fortsættelsen vil staa Maal med Begyndelsen, og at de følgende Bind vil supplere og korrigere de første paa værdifuld Maade.

*Viggo Brøndal.*

---

En Komité af danske Historikere — ogsaa Rets- og Kirke-, Literatur- og Kunsthistorikere — har udsendt Indbydelse til det 4. nordiske Historikermøde i København og Sorø i Dagene 29. Juni til 4. Juli 1926. Mødet afholdes under lignende Former som de tidligere; dog er det i Indbydelsen betonet, at der i større Udstrækning end tidligere vil blive drøftet Æmner af mere almindelig teoretisk eller praktisk Interesse for nordiske Historikere. Saaledes kan nævnes, at forhenværende Rigsarkivar Erslev vil fremsætte en Redegørelse for Organisation indenfor dansk Historiegranskning, hvortil vil slutte sig Oplysninger om Forholdene i de øvrige nordiske Lande. En Række andre Foredrag er anmeldt baade af danske, finske, norske og svenske Forskere.

Indmeldelser indsendes inden 1. Juni til Mødets Generalsekretær, Raadstuearkivar *Axel Linvald*, Københavns Raadhus, København B.

---